Digitaalisen yrittäjyyden merkitys

14.11.2019

Suomessa on 286 934 yritystä, pois lukien maa-, metsä- ja kalatalous. Yritykset työllistävät 1,4 miljoonaa ihmistä ja tuottavat veroja, jotka mahdollistavat erilaisia palveluita kaikille meille. Suomen yrityskannasta on 93, 2 prosenttia alle 10 hengen yrityksiä. Pienyrityksiä on 5,6 % (15 989), keskisuuria 1 % (2883) ja suuryrityksiä 0,2 % (615). 2000-luvun uudet työpaikat ovat syntyneet Suomessa pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Pk-yritykset ovat luoneet työpaikkoja vuosina 2001-2017 yli 104 690 hengelle, joista runsas 81 500 yritystä syntyi alle 50 hengen yrityksiin. (Suomen Yrittäjät 2019, Tilastokeskus, Yritysrekisteri 2017)

Useampi kuin joka toinen pk-yritys on tehnyt useita digitekoja viimeisen kahden vuoden aikana. Lähes 70 % työnantaja yrityksistä ja useampi kuin joka toinen yksinyrittäjä on tehnyt vähintään kaksi tekoa kehittääkseen yrityksen digitaalisuutta viimeisen kahden vuoden aikana. Yleisimmät digiteot liittyvät perusteiden laittamiseen kuntoon, mutta joka viides tutkittu yrittäjä on kehittänyt myös tuotteita ja palveluita, jotka hyödyntävät digitaalisuutta yritystoiminnassa, kuten sähköisten liiketoiminnan kehittäminen. (Suomen Yrittäjät 2019, Suomalaisten pk-yritysten digitaalisuus 2018.)

Digitaalisuudella yhteys pk-yrityksen menestykseen

Pk-yritysten digikyvykkyyttä kartoittaneen selvityksen (2016) mukaan, vain 12 prosenttia yrityksistä pitää digitaalista toimintaympäristöä oleellisena osana omaa liiketoimintaa. Googlen, Vainu.io Software Oy:n ja Suomen Yrittäjien selvitys kartoitti suomalaisten pk-yritysten kotisivujen toiminnallisuuksia ja verkkomarkkinointiviestintäponnisteluja. Selvitys jaotteli pk-yritykset neljään luokkaan: digi-pudonneet, digi-eksyneet, digi-mainostajat ja digi-voittajat. Digi-pudonneisiin kuuluu 35 % pk-yrityksistä, eli heillä ei ole lainkaan verkkoläsnäoloa, ei edes Facebook-sivua. Digi-eksyneillä on staattinen verkkosivu, mutta he eivät tavoittele asiakkaita aktiivisesti verkossa. Tähän kuuluu 79 % pk-yrityksistä. Digi-mainostajia, eli sellaisia yrityksiä, jotka tavoittelevat uusia ja nykyisiä asiakkaita aktiivisesti verkkoympäristöissä, on vain 14 % pk-yrittäjäkentästä. Digi-voittajat pitävät digitaalista toimintaympäristöä oleellisena osana omaa liiketoimintaansa. Heitä on 19 % niistä pk-yrityksistä, joilla on tunnistetut verkkosivut. (Suomen Yrittäjät 2019, Pk-yritysten digitaaliset kyvykkyydet ja kasvu 2016)

Digitaalisuudella on merkittävä yhteys pk-yritysten menestykseen. Vaikka digitaalisuus ei vielä takaa menestystä, pienet ja keskisuuret yritykset hakevat kasvua voimakkaasti digitalisoinnin kautta. Yritysten digitalisaatiotavoitteet liittyvät usein myyntiin ja markkinointiin, asiakaskokemuksen luomiseen ja omien liiketoimintaprosessien kehittämiseen. Tietotyön perustyövälineiden, kuten älypuhelinten, etäyhteyksien ja pilvipalveluiden käyttö on lisääntynyt voimakkaasti. Pk-yrityksen panostavat digitaalisen markkinoinnin ja sosiaalisen median hyödyntämiseen. (Suomen Yrittäjät 2019, Selvitys suomalaisten pk-yritysten suhteeseen digitaalisuutta ja digitaalisten työvälineiden hyödyntämiseen 2016)

Digitaalista liiketoimintaa tekevien yritysten kasvuhalut ovat selvästi muita suuremmat, sillä peräti 40 % niistä

tavoittelee voimakasta kasvua. Selvityksen mukaan menestysvaiheessa olevat, asemaansa tyytyväiset yritykset ovat jääneet monin osin jo digitalisaation vauhdista. Suomessa on paljon yrityksiä, joiden liiketoiminnan digitaalisuuden aste riittää nyt, mutta joiden tuotteiden ja palveluiden haastajat voivat digiliiketoiminnan rajattomuuden ja skaalautuvuuden takia tarjota hyvin lyhyessäkin ajassa nykyisen tarjonnan korvaavia ratkaisuja. (Suomen Yrittäjät 2019, Selvitys suomalaisten pk-yritysten suhteeseen digitaalisuutta ja digitaalisten työvälineiden hyödyntämiseen 2016)

Yritykset tarvitsevat digitalisoinnin koulutusta

Digitaalisuus yhdistetäänkin usein kilpailuedun tavoitteluun, mutta monilla yrityksillä tähtäin on turhan lyhyt. Digitalisointi tulisi nähdä jatkuvana toiminnan kehittämisenä ja siten kilpailukyvyn ylläpitona. Selvityksen mukaan kasvutavoitteen jälkeen seuraavaksi tärkein yrityksen digitalisoinnin astetta selittävä tekijä on yrittäjän oma suhtautuminen ja kiinnostus digitalisuutta kohtaan. Lähes yhtä kriittinen menestystekijä on yrittäjän oma osaaminen. Koulutukselle ja sparraukselle on siis huutava pula. (Suomen Yrittäjät 2019, Selvitys suomalaisten pk-yritysten suhteeseen digitaalisuutta ja digitaalisten työvälineiden hyödyntämiseen 2016)

Suomen pitkän aikavälin kilpailukyvyn perusteet ovat yleisesti kunnossa toimivan infrastruktuurin ja hyvän koulutusjärjestelmän ansiosta. Pitkään heikentynyt kustannuskilpailukyky on viime vuosina kohentunut, mutta kiinni kurottavaa on edelleen jäljellä. Talouskasvua voidaan saada lisää joko työn määrää lisäämällä tai työn tuottavuutta kasvattamalla. Tuottavuus kasvaa tehokkaampien toimintatapojen, suorituskykyisimpien koneiden ja uusien tuotteiden avulla. Koko talouden tuottavuus kohentuu myös rakennemuutoksen myötä tuotannon siirryttäessä uusille, paremmin kannattaville aloille. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2019)

Digitalouden uudet yritykset Suomen kilpailutekijänä

IMD:n (International Institute for Management Development) tekemässä kilpailukykyvertailussa Suomi on pudonnut kauas kärjestä. IMD:n tuoreimmassa selvityksessä Suomi on sijalla 15. (2019). WEF:in (World Economic Forum) tekemässä tutkimuksessa Suomen sijaluku on 11. Kilpailukykyvertailut painottavat eri asioita. Suomi on saanut yleensä hyvät pisteet koulutuksesta, infrastruktuurista ja teknologiasta. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2019)

Talouden digitalisaatio korostaakin yrittäjyyden, erityisesti digitalouden uusien yritysten merkitystä yhtenä Suomen kilpailutekijänä. Digitalous korostaa liiketoimintainnovaatioiden merkitystä uusien ja myös vakiintuneiden yritysten kilpailukyvyn lähteenä. Niin ikään digitalous korostaa myös liiketoimintainnovaatioita ruokkivien yrittäjyysekosysteemien ja näiden ylläpitämän talouden yritysdynamiikan merkitystä. Suomen heikkoudet ovat juuri digitalouden yrittäjyysaktiviteeteissa, erityisesti näiden synnyttämässä kilpailuvaikutuksessa. (Autio & Rannikko 2017)

On mahdollista, että digitaalinen liiketoiminta aiheuttaa Suomessa myös lisää työttömyyttä, esimerkiksi silloin kuin digitaalisilla työkaluilla korvataan manuaalista työtä. Tämä tarkoittaakin sitä, että Suomessa tulisi lisätä

koulutustarjontaa, joka valmentaa opiskelijat tarvittavaan yritteliäisyyteen ja innovaativuuteen. Koulutustarjonnan tulisikin kattaa enemmän kuin vain digitaalinen perusosaaminen. (Ruokonen 2016, McCarthy 2015.)

Petra Sippola
KTT, lakiekonomi, yrittäjyyden lehtori
SeAMK Liiketalous ja kulttuuri

Kirjoittaja on tutkinut digitaalista yrittäjyyttä DigitOk-hankkeen kautta.
Kirjoittajan muita digitaalista yrittäjyyttä käsitteleviä artikkeleita @SeAMK-verkkolehdessä:

https://lehti.app-staging.seamk.hion.dev/yrittajyys-ja-kasvu/digitaalinen-yrittajyys-muuttaa-liiketoimintaa/**Lähteet:**

Autio Erkko & Heikki Rannikko. 2017. Digitalouden yrittäjyysdynamiikka ja Suomen kansainvälinen kilpailukyky. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 52/2017. Saatavana: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79911/52_Digitalouden%20yrittajyysdynamiikka_final.pdf

Baierl, Ronny, Behrens Judith & Alexander Brem. 2019. Digital Entrepreneurship. Springer.

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2019. Tuottavuus ja kilpailukyky. Saatavana: https://ek.fi/mita-teemme/talous/perustietoja-suomen-taloudesta/tuottavuus-ja-kilpailukyky/

Richter, Chris, Kraus, Sascha, Brem, Alexander, Durst, Susanne & Clemens Giselbrecht. Digital Entrepreneurship: Innovate business models for the sharing economy. Creativity and Innovation Management 26 (3): 300-310.

Ruokonen, Mika. 2016. Biteistä bisnestä. Helsinki: Docendo.

Suomen Yrittäjät. 2016. Digitaalisuudella on merkittävä yhteys pk-yritysten menestykseen. Saatavana: https://www.yrittajat.fi/suomen-yrittajat/tutkimukset/digitalisaatiotutkimukset/digitaalisuudella-merkittava-yhteys-pk

Suomen Yrittäjät. 2016. Digitaalisesti suuntautuneiden pienten yritysten menestystekijät. Saatavana: https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/digiselvityksen_raportti2016.pdf